

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 2

Interpretacija poljubnega (odlomka) umetnostnega besedila

Četrtek, 28. maj 2009 / 60 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi konceptni list in dva ocenjevalna obrazca.*

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani, na ocenjevalna obrazca in na konceptni list.

Izpitna pola vsebuje dva odlomka z navodili za pisanje interpretacije. Napišite samo eno interpretacijo odlomka, vodeno ali samostojno. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 30.

V preglednici zaznamujte izbrano interpretacijo z "x".

Vodena interpretacija	Samostojna interpretacija

Pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pišite čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napačen zapis prečrtajte in napišite novega. Nečitljivo besedilo bo ocenjeno z nič (0) točkami. Osnutek interpretacije lahko napišete na konceptni list, vendar se ta pri ocenjevanju ne upošteva.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 8 strani, od tega 1 prazno.

a) VODENA INTERPRETACIJA

VID PEČJAK, SMOG (odlomek)

Vid Pečjak: Kam je izginila Ema Lauš. Ljubljana: DZS, 2005. 145–146.

ZDAJ GRE ZARES!

»Zdaj gre zares!« je vzkliknil. Z vsemi silami se je pognal naprej. Nič več ni čutil bolečine v nogi. Če bo dovolj hiter, bo dosegel hiše, preden ga bo smog zadušil. Čutil je praskanje v grlu. Čutil je bolečino v pljučih. Čutil je ščemenje v očeh. Vendar ni mislil na nič drugega kot na to, kako bi čim prej dosegel hiše.

Zemljišče se je zravnalo. To je pomenilo, da je prišel v dolino. Krčevito kašljanje ga je ustavilo.

»Le kje so hiše?« je pomislil.

Pred seboj je zaslišal zvok motorja. Stekel je naprej in prišel do asfaltne ceste. Očitno je bil že v naselju. Pomislil je, da je rešen.

Tedaj je zadonel tretji alarm. Sirena je zavijala v kratkih, petsekundnih presledkih. Davida Goldsteina je obliil mrtvaški pot. Alarm je pomenil, da je koncentracija strupov postala smrtna.

Po cesti je počasi pripeljal avto. David Goldstein je v poslednjem upanju skočil proti njemu.

»Ustavite!« je zavpil. »Odprite!«

Toda voznik je pritisnil na plin in avto je odbrnel mimo njega.

David Goldstein je pogledal okoli sebe. Zardele oči so ga pekle in zdelo se mu je, da ima ogenj v prsih. Obhajala ga je huda slabost.

Pripeljal je še en avto in se ga v velikem loku izognil. Nihče ni hotel v smrtni koncentraciji odpirati hermetično zaprtega vozila.

Tedaj je David Goldstein opazil, kako se mu bliža človeška postava. Opotekel se je proti njej. Človek je imel na obrazu plinsko masko. Ni premišljeval. Dvignil je roko in udaril človeka po glavi. Človek z masko se je zazibal, vendar ni padel. Pahnil je Davida Goldsteina stran, da je omahnil na tla. Potem je hitro izginil v temi.

V večerni televizijski oddaji je napovedovalec poročal o velikem oblaku smoga, ki je zagrnil pokrajino. Na koncu je rekel: »V smogu se je zadušila doslej še neidentificirana oseba sredi satelitskega naselja Nova doba. Opozarjamo prebivalce, naj imajo vedno pri sebi plinsko masko, četudi odhajajo zdoma le za kratek čas.«

Sledila je reklama za nove plinske maske Lucidity. Maske so bile lažje od dosedanjih, popolnoma prozorne, poleg tega se jih je dalo zložiti v škatlico, ki je šla v žep. »Z maskami Lucidity se boste na naših cestah počutili bolj varne kot ljudje pred sto leti!« je rekla brhka svetlolaska in si nataknila masko na glavo. »Praktično, zanesljivo in poceni! Zapomnite si: to je Lucidity!«

lucidity – svetlost, jasnost, prozornost

NAVODILA

- Opredelite odlomek glede na književno zvrst in ga povzemite.
- Razložite Davidova srečanja v satelitskem naselju tako, da v razlago vključite tudi televizijsko poročilo. Pri tem citirajte eno izmed povedi, s katerimi pripovedovalec v odlomku označuje medčloveške odnose.
- Povzemite ugotovitve in izrazite svoje mnenje o reklami za novo plinsko masko. Ob primeru iz svojega okolja presodite, kako onesnaženost neposredno vpliva na naše življenje.
- Svoje besedilo ustrezno členite, pri pisanju upoštevajte pravopisna in slovnična pravila ter slogovno ustreznost.

b) SAMOSTOJNA INTERPRETACIJA

ZORAN KNEŽEVIĆ, ZAKAJ SOVRAŽIM VLAK (odlomek)

Zoran Knežević: Zakaj sovražim vlak. Ljubljana: Literatura, 2007 (189). 56–57.

Sovražim ta vlak.

In nikoli ne izpustim priložnosti, da bi vanj vrgel kamen.

Nekateri fantje imajo vlake radi. Komaj čakajo, da jih vidijo, še raje se z njimi peljejo.

Jaz pa sovražim vlak in ponovno ga bom ciljaj.

Vse dokler ne bo nehal voziti.

Ali pa bo meni zmanjkalo kamnov.

Ali pa mi bo vlak vrnil očeta.

Nekega dne je sedel na vlak in se ni več vrnil. Od takrat naprej vsak dan vržem kamen.

Nekoč me je opazil sprevodnik. Izstopil je iz vlaka na postajo in mi grozil. S kamnom sem ga zadel v glavo, da mu je z nje padla kapa. Sedaj jo hranim v svojem skrivališču. Sprevodnik mi še vedno grozi, le da to počne iz notranjosti vlaka. Vidim ga skozi okno vagona. Ima novo kapo in nov oblič. Ne stopi več na postajo.

Tudi tip iz osmega razreda mi ne pride več pred oči. Mislil je, da je najpametnejši in da vse ve. Rekel je, da je oče izstopil iz vlaka v velikem mestu, kjer sedaj živi z drugo ženo in ima drugega sina. Še isti trenutek mu je v glavo priletel kamen. Skoraj so me izključili iz šole, ampak tip iz osmega ne govori več bedarij.

Vendar kasneje so me vseeno izključili. Zato, ker sem razbil po eno okno na vsaki hiši v naši ulici. Na šoli pa sem razbil vse do zadnjega. Izključili so me, ker niso vedeli, da sem moral. Pritekel sem iz naše hiše z žepi, polnimi kamnov. Na oknu sosedove hiše se je pojavila mama. Bila je tam in ne v sobi, kjer sem jo pravkar pustil samo. Obraz je skrila v roke in ponavljala: »Vem, da se ne bo vrnil. Vem, da živi z drugo in se ne bo več vrnil ...« Že s prvim kamnom sem jo zadel v roke, s katerimi je zakrivala obraz. Podoba se je razblinila in se takoj zatem pojavila na oknu sosednje hiše. Vem, da se ne bo vrnil. Kamen. Vem, da se ne bo. Kamen. Vem. Kamen. Vemkamen. Vemkamen. Vemkamen. Vem.

Jaz pa vem, da se bo vrnil.

Na svetu je več kamnov kot vlakov.

Več je kamnov kot oken.

In več je dni kot kamnov.

Nekega dne, ko mi bo zmanjkalo kamnov, bo stopil z vlaka, prišel k meni in zaklical: »Hej, kavboj!«

Odpeljal me bo do jezera, sedela bova na obali in se pogovarjala.

Nato bo iz žepa potegnil ploščata bela kamna, v istem trenutku ju bova zalučala, in ko bosta odskakovala od mirne površine jezera, bom vriskal od sreče. Kot nekoč.

Opreделите odlomek glede na književno zvrst in ga povzemite. Izberite problem oziroma prvino odlomka in ga/jo razložite. Razlago utemeljite s primerom iz odlomka. Povzemite ugotovitve in napišite svoje mnenje o problemu oziroma prvini v odlomku in na splošno. Mnenje utemeljite s primerom iz lastnih ali tujih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila. Svoje besedilo ustrezno členite, pri pisanju upoštevajte pravopisna in slovnična pravila ter slogovno ustreznost. Interpretacijo lahko tudi izvirno naslovite.

Prazna stran